

مقاله پژوهشی: بررسی تأثیر شبکه‌های اجتماعی محلی بر امنیت جامعه در شهر

تهران^۱

۲۰.۱۰۰۱.۱.۳۳۲۹۲۵۳۸.۱۴۰۱.۱۲.۴۴.۱.۲

حسین امیری^۲، حسین دهقان^۳ و فیض اله نوروزی^۴

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۹/۱۷

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۳/۱۱

چکیده

زندگی جمعی از نیازهای انسان و شبکه‌های اجتماعی محلی (با گونه‌های متفاوت) و امنیت جامعه از عناصر بقا جامعه است. در سایه امنیت، استعدادها رشد و توانمندسازی افراد و گروه‌ها تحقق می‌یابد. می‌توان گفت امنیت جامعه یکی از ابعاد امنیت است. عوامل بسیار مهمی مانند: شبکه‌های اجتماعی محلی بر امنیت جامعه تأثیر گذارند، بررسی این تأثیر هدف اصلی می‌باشد.

پژوهش از نظر هدف؛ کاربردی، ماهیت داده‌ها؛ کمی، تکنیک؛ توصیفی - همبستگی و پیمایشی، سؤالات علی- تبیینی است. داده‌ها با ابزار پرسشنامه و ادبیات با فیش‌برداری گردآوری و اعتبار صوری، پیش‌آزمون غیررسمی و رسمی انجام شد. از ۸،۱۵۴،۰۰۰ نفر جامعه آماری، تعداد ۳۹۰ نفر حجم نمونه از طریق نمونه‌گیری احتمالی، با روش نمونه‌گیری مختلط، انتخاب، در چند مرحله نمونه‌گیری اتفاقی ساده با کوکران و جدول مورگان تعیین گشت. برای بررسی روائی سازه پرسشنامه، از آزمون تحلیل عاملی استفاده شد و پرسشنامه روائی کلی داشت. براساس آلفای کرونباخ گویه‌ها پایانی لازم داشتند. برای بیان اثر متغیرها (شبکه‌های اجتماعی محلی، انواع حمایت، بده‌بستان و امنیت جامعه) بر یکدیگر و داده‌های مرتبط با پرسشنامه، از نرم‌افزار اس.پی.اس.اس از آمار استنباطی و توصیفی، تحلیل و استفاده شد. در نتیجه متغیر شبکه‌های اجتماعی محلی با امنیت جامعه، شبکه‌های اجتماعی محلی با انواع حمایت، حمایت با امنیت جامعه رابطه دارد ولی شبکه‌های اجتماعی محلی با بده‌بستان، بده‌بستان با امنیت جامعه رابطه ندارد؛ بنابراین با گسترش ارتباط در شبکه‌های اجتماعی محلی، تقویت آن و ارائه انواع حمایت (مصاحبتی و مشورتی، عاطفی، خدماتی، مالی و اطلاعاتی)، امنیت جامعه (در ابعاد چهارگانه جانی، شغلی، عاطفی و اخلاقی) ارتقاء می‌یابد.

کلیدواژه‌ها: شبکه‌های اجتماعی محلی، امنیت جامعه، انواع حمایت، بده‌بستان و امنیت

۱. مقاله برگرفته از پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی- تهران شمال با عنوان «بررسی تأثیر شبکه‌های اجتماعی محلی بر امنیت جامعه در شهر تهران» است.

۲. کارشناس ارشد جامعه‌شناسی و (نویسنده مسئول)، صندوق الکترونیکی: kurosh1400@gmail.com

۳. دانشیار و عضو هیئت علمی گروه علوم اجتماعی دانشگاه آزاد تهران شمال.

۴. استادیار تمام وقت و عضو هیئت علمی گروه علوم اجتماعی دانشگاه آزاد تهران شمال.

مقدمه و بیان مسئله

یکی از نیازهای انسان زندگی جمعی می‌باشد. یکی از جلوه‌های زندگی اجتماعی که بسترساز مناسبی برای ایجاد جامعه‌ای با انحرافات کم است، گروه‌ها و شبکه‌های اجتماعی هستند. انسان‌های اولیه به دلیل رفع نیازهای اولیه خود نظیر تأمین امنیت، فراهم آوردن اسباب زندگی، گریزی از ایجاد شبکه‌های اجتماعی نداشتند. این شبکه‌ها منبع مهم ارائه انواع حمایت‌ها هستند (امیری؛ ۱۳۹۹: ۵). بهبود و دوام زندگی جمعی عناصری از جمله؛ شبکه‌های اجتماعی محلی و امنیت جامعه‌ای (جامعوی) دارد.

«واژه شبکه را می‌توان به هر مجموعه یا سیستم درون پیوندی نسبت داد که هدف آن به اشتراک گذاشتن یک قابلیت یا توانائی بین دو یا چند نظام در محدوده مکان و زمان است» (میرزانی، ۱۳۹۲: ۲۳). شبکه‌های اجتماعی محلی ساختاری اجتماعی بر پایه مکان جغرافیایی هستند که افراد، گروه‌های انسانی یا سازمان‌های انسانی جهت تعامل در موضوعات و مقوله‌های از پیش تعیین شده میان خود ایجاد کرده‌اند. ساده‌ترین شبکه‌های اجتماعی را می‌توان خانواده، بستگان و همسایگان نام برد.

امنیت یکی از بسترسازهای بقا و بهبود جامعه و اجتماع می‌باشد. «امنیت اجتماعی همواره یکی از نیازهای اساسی جوامع انسانی است؛ زیرا این پدیده در سطح جوامع، نظم و بقا را به وجود می‌آورد که مهم‌ترین کارکرد آن است» (افشانی و فرقانی، ۱۳۹۶). امنیت اجتماعی شده یا امنیت جامعوی یکی از ابعاد امنیت شمرده می‌شود و عوامل بسیاری مانند شبکه‌های اجتماعی محلی، انواع حمایت، دسترسی به منابع، بده‌بستان، اعتماد و ... بر آن تأثیر می‌گذارند. راجع به امنیت جامعوی و شبکه‌های اجتماعی محلی تحقیقات فراوانی انجام شده، ولی یکی از زوایای مغفول چگونگی «تأثیر شبکه‌های اجتماعی محلی بر امنیت جامعوی» به‌عنوان یک مسئله یا هدف می‌باشد.

توجه به تأثیر شبکه‌های اجتماعی در امنیت جامعوی باعث (۱) جلب توجه به نقاط کانونی و عناصر اثرگذار بر امنیت جامعوی و در پی آن قوام و دوام جامعه و تقویت ارزش‌ها و هنجارهای جامعه (۲) افزایش امنیت جامعوی و گامی در جهت افزایش اثربخشی

در امنیت جامعه‌ی (۳) شناخت راه‌های افزایش آرامش روانی و اجتماعی ۴- ایجاد نوعی نگرش ویژه به برخی مسائل و بحران‌های اجتماعی به وجود می‌آید که برنامه‌ریزی، درمان یا پیشگیری را به همراه خواهد آورد.

عدم توجه به تأثیر شبکه‌های اجتماعی در امنیت جامعه‌ی باعث ۱- غفلت از نقاط کانونی و عناصر اثرگذار بر امنیت جامعه‌ی، تضعیف و فروپاشی جامعه و تضعیف ارزش‌ها و هنجارهای جامعه ۲- کاهش امنیت جامعه‌ی و نقص در اثربخشی در امنیت جامعه‌ی ۳- پنهان ماندن راه‌های افزایش آرامش روانی و اجتماعی ۴- فقدان نگرش ویژه به برخی مسائل و بحران‌های اجتماعی به وجود می‌آید. با پرداختن به این موضوع توانمندی‌های پنهان یا بالقوه یک اجتماع کشف و بالفعل شده و آن اجتماع پویاتر می‌گردد و توسعه خواهد یافت. معروف است؛ شناسایی یک مشکل نیمی از راه حل است؛ بنابراین با پرداختن به این موضوع (تأثیر شبکه‌های اجتماعی محلی در امنیت جامعه‌ی) نوعی نگرش ویژه به برخی مسائل و بحران‌های اجتماعی به وجود می‌آید که در پی آن برنامه‌ریزی، پیشگیری یا درمان را به همراه خواهد آورد. همینطور با نپرداختن به این موضوع مشخصاً از برخی ریشه‌های مشکلات، مسائل، بحران‌ها و معضلات اجتماعی غفلت ورزیده و برنامه‌های توسعه و پیشرفت یا سایر جنبه‌های زندگی اجتماعی نیمه تمام مانده بر مشکلات و مسائل و دامنه آن‌ها افزوده خواهد شد.

بیان مسئله: امنیت یکی از نیازهای ضروری زندگی فردی، گروهی و اجتماعی و از لوازم بقای انبای بشر است. «غریزه کسب و حفظ امنیت آدمی به صورت عنصری ناخودآگاه حتی در کودکان نوپا نیز وجود دارد. امنیت وجودی یا اعتماد وجودی^۱ ریشه در روابط امن یا اعتماد آفرین دارد، روابطی که به نیاز یا خواسته‌های بنیادین پاسخ می‌گویند.» (مک سوئینی، ۱۳۹۰: ۲۴۴). مطالعات و پژوهش‌های فراوانی در خصوص امنیت انجام شده ولی به دلیل «گسترده‌گی و مبهم بودن آن باعث گردیده تا به رغم انجام مطالعات فراوان

^۱ Existential Trust

^۲ Mc Sweeney

به‌عنوان سازه‌ای پیچیده معرفی گردد^۱). (بیات و همکاران، ۱۳۹۱: ۹۶-۶۹) اما با توجه به تلاش‌های انجام شده حوزه امنیت پژوهی دچار کاستی‌هایی است که بوزان دلایل عقب‌ماندگی تفکر درباره امنیت را پنج مورد ذکر می‌کند: ۱- پیچیدگی این مفهوم، ۲- غفلت از آن، ۳- عقب‌ماندگی و توسعه‌نیافتگی امنیت، ۴- تمرکز مطالعات راهبردی بر آن، ۵- تعمد دولت‌ها در باقی گذاشتن ابهام این مفهوم جهت نیل به اهداف خود (بوزان، ۱۳۹۰: ۱۸).

با پیچیده‌تر شدن و گسترش جوامع و اجتماعات انسانی، نیازها گسترش و تنوع یافته است. تنوع نیازها باعث گسترش کیفیت زندگی که شامل تهدیدات و امنیت می‌باشد گشته است؛ بنابراین با گسترش دامنه امنیت، امنیت اجتماعی مطرح خواهد شد. انسان‌ها برای کسب امنیت یا احساس امنیت به گروه‌ها و زندگی جمعی پناه می‌برند ولی بعضی مواقع همان گروه‌ها و اجتماعات باعث ناامنی می‌شوند.

یکی از عناصر تأثیرگذار بر امنیت جمعی شبکه‌های اجتماعی محلی می‌باشد. راجع به امنیت جمعی و شبکه‌های اجتماعی محلی تحقیقات فراوانی انجام شده ولی راجع به رابطه این دو مقوله با یکدیگر تاکنون پژوهشی انجام نشده است؛ بنابراین زوایای پنهان بسیاری نیز وجود دارد که تاکنون به آن پرداخته نشده است. یکی از این زوایای مغفول چگونگی «تأثیر شبکه‌های اجتماعی محلی بر امنیت جمعی» می‌باشد.

«شبکه‌های اجتماعی الگوهای ارتباطی میان افراد است که در آن کنشگران در تعامل با یکدیگر بوده و بقای خود و جامعه را پیگیری می‌نمایند. آنچه که آدمیان را به یکدیگر پیوند می‌دهد، رشته‌های افکار مشترک میان آن‌ها است» (ریتزر^۲، ۱۳۸۴: ۵۷۶). همزیستی در یک محل از دیگر رشته‌های مشترک، می‌باشد که می‌توان تحت عنوان شبکه‌های اجتماعی محلی به آن پرداخت. می‌توان رفع انواع نیازها را از کارکردهای این نوع شبکه به حساب آورد.

^۱ Barry Buzan

^۲ Ritzer

عوامل بسیاری بر امنیت جامعه‌ی تأثیر دارد. از جمله شبکه‌های اجتماعی محلی که نوشتار حاضر درصدد بررسی این تأثیر است.

اهمیت و ضرورت موضوع تحقیق: گروه‌های اجتماعی تأثیرات و کارکردهای فراوانی بر افراد دارند. یکی از انواع این گروه‌ها؛ شبکه‌های اجتماعی محلی می‌باشد که به دلیل نزدیکی فیزیکی و جغرافیایی این کارکرد تقویت شده و نیاز به پرداختن آن اهمیت می‌یابد. از دیگر سو امنیت جامعه‌ی بستری برای زندگی راحت و کاهش استرس برای جامعه فراهم می‌آورد که اهمیت آن را دو چندان می‌نماید.

کنشگران با امنیت به فراغ بال و آسودگی خاطر رسیده و به زندگی خود می‌پردازند. می‌توان به امنیت در دو گروه سخت و نرم پرداخت. امنیت سخت وجه سلبی و نیل به آن با ابزار و قدرت نظامی، ولی در امنیت نرم تلاش برای استفاده از ابزارهایی غیر از زور و قدرت نظامی و امنیت جامعه‌ی ذیل آن است. با پرداختن به این موضوع توانمندی‌های پنهان یا بالقوه یک اجتماع کشف و بالفعل شده و اجتماع پویاتر می‌گردد و توسعه خواهد یافت بنابراین ضروری است جهت پایش آثار آن بر منافع ملی کاویده تا راه‌کارهایی در سطح ملی طراحی و نسبت به اجرائی‌سازی آن اقدام شود. نیک می‌دانید؛ شناسایی مشکل نیمی از راه‌حل است، بنابراین با پرداختن به این موضوع (تأثیر شبکه‌های اجتماعی محلی در امنیت جامعه‌ی) نگرشی ویژه به برخی مسائل و بحران‌های اجتماعی به وجود می‌آید که در پی آن برآورد امنیتی، برنامه‌ریزی، پیشگیری یا درمان همراه خواهد بود. با نپرداختن به این موضوع برخی ریشه‌های مشکلات، مسائل، بحران‌ها و معضلات اجتماعی پنهان و برنامه‌های توسعه و پیشرفت یا سایر جنبه‌های زندگی اجتماعی نیمه تمام مانده، مشکلات و مسائل و دامنه آن‌ها افزون خواهد شد. این پژوهش تلاشی است در جهت توسعه،

۱. Security Assessment در تعریف پیلزبری (Pillsbury) «اشاره‌ای است به پیش‌بینی رقابت دولت یا دو متحد که شامل شناسایی ضعف‌ها و آسیب‌پذیری‌های دشمن در مقایسه با قوت‌ها و برتری‌های طرف دیگر می‌شود» (پورسعید، ۱۳۹۲؛ ۲۷۹). در برآورد نباید گرفتار بزرگ‌نمایی و کوچک‌نمایی که سبب غفلت می‌گردد، شویم. اهمیت برآورد در غفلت راهبردی (Strategic Negligence) نمود پیدا می‌کند.

گسترش و غنای ادبیات امنیت جمعی و از فواید نظری این پژوهش می‌توان از این منظر به موضوع نگریست.

۱. مبانی نظری

پیشینه تحقیق

عوامل بسیاری بر امنیت اجتماعی تأثیرگذارند که تعدادی از پژوهش‌ها به آن پرداخته‌اند نظیر: عوامل اجتماعی مرتبط با آن-مشارکت، نظم، روابط، هویت و کنترل اجتماعی- (بنی‌فاطمه و سلیمی، ۱۳۹۰).

بیات و همکاران در یک فراتحلیل با بررسی اهم تحقیقات امنیت اجتماعی، در پی تبیین روش و مسائل برجسته آن‌ها است. طبق نتایج، از بین رویکردهای تبیین‌کننده جرم، رویکرد آسیب‌پذیری بیشترین استفاده را دارد، اما از بین متغیرهای مؤثر بر احساس امنیت، متغیرهایی مانند طراحی محیطی، تجربه غیرمستقیم از جرم، عملکرد رسانه و احساس محرومیت نسبی در تمام تحقیقات بکار رفته رابطه معناداری با احساس امنیت اجتماعی دارد (۱۳۹۱: ۶۹-۹۶). مرادی کمیت و کیفیت روابط (شبکه اجتماعی) زنان در دو محله گیشا و نازی‌آباد بررسی کرده است (۱۳۹۱: ۱۰). طبق یافته‌ها، میزان رضایت فرد از اعضای شبکه و صمیمیت میان اعضای شبکه زنان نازی‌آباد بیشتر از زنان گیشا می‌باشد. در مقابل میزان حمایت‌های برآمده از شبکه زنان گیشا بیشتر از زنان نازی‌آباد می‌باشد.

باستانی سرمایه اجتماعی شبکه را با رویکرد شبکه اجتماعی در ۱۰ محله تهران واقع در مناطق ۶-۲ شهرداری مطالعه نموده است (۱۳۸۷: ۵۵-۷۴). بر این اساس، روابط شخصی در میان ساکنان محلات مورد بررسی، غیر محلی شده است.

سفیری و همکاران علاوه بر بررسی رابطه اندازه شبکه و فراوانی تماس با حمایت اجتماعی و رضایت شغلی زنان به بررسی رابطه حمایت شبکه‌های اجتماعی غیررسمی و رضایت شغلی زنان متأهل می‌پردازد؛ بنابراین میزان رضایت شغلی زنان در حد بالا و میزان حمایت دریافتی از شبکه‌های غیررسمی در حد متوسط است (۱۳۹۲: ۲۵۳-۲۷۴). کرمی و

همکاران پژوهشی باهدف بررسی مؤلفه‌های اساسی مؤثر بر افزایش امنیت اجتماعی از دیدگاه نخبگان حوزه امنیت انجام داده‌اند (۱۳۹۴: ۴۹-۶۸). نتایج پژوهش حاکیست که نخبگان حوزه امنیت، مؤلفه‌های اساسی مؤثر بر افزایش امنیت اجتماعی را به سه حیطه فردی، اجتماعی و حاکمیتی محدود نمودند. در ۱- حوزه فردی عواملی نظیر طرح‌واره‌های شخصی، نیاز به امنیت و ... ۲- حوزه اجتماعی؛ همبستگی اجتماعی، پایگاه اجتماعی - اقتصادی و ... و ۳- حوزه دستگاه حاکمیت؛ مهاجرت، نظام آموزش و پرورش و ... از جمله موارد مؤثر بر افزایش امنیت اجتماعی جامعه محسوب می‌شوند (همان).

از نظر دهقان و همکاران، فضا، پروژه‌های توسعه‌ای و مفاهیم مرتبط آن بر شبکه‌های اجتماعی به فراخور شرایط، تأثیرات کاهشی یا افزایشی دارند (۱۳۹۵). پژوهش قربانی و همکاران با هدف تحلیل سرمایه اجتماعی (که شبکه‌های اجتماعی و اعتماد را از شاخص‌های آن می‌دانند) درون گروهی از شبکه‌های ذی‌نفعان محلی روستایی در شهرستان محلات، قبل و پس از اجرای طرح (الگوی ایرانی مشارکت و توانمندسازی جوامع ملی با رویکرد شبکه‌های اجتماعی S.N.C.E.I.P) است. پس از اجرای طرح توانمندسازی اجتماعی در حد مطلوبی حاصل شده بود، یعنی سرمایه اجتماعی افزایش یافت (۲۰۱۶).

شایگان تلاش برای بومی‌سازی امنیت جامعه‌ی و شاخص‌های آن از منظر مقام معظم رهبری را دارد؛ بنابراین آرامش روانی، احساس امنیت، داشتن ملجاء مطمئن در برابر ظلم، محیط امن برای فعالیت، عدالت اجتماعی، حفظ هویت، امکان عبادت پروردگار، آزادی و همزیستی اقوام مختلف شاخص‌های نه‌گانه امنیت اجتماعی است (۱۳۹۲: ۱۴۰-۱۱۳).

به نظر سوئیملار آموزش و پرورش چند قومیتی بر امنیت جامعه‌ی، هویت و ملی‌گرایی در بوسنی و هرزگوین تأثیر دارد (۲۰۱۳: ۱۶۱-۱۸۲). کلوس و ایلیت مهاجرت و گروه‌های هویت محور بر امنیت جامعه‌ی آفریقای جنوبی تأثیرگذار می‌دانند (۲۰۱۴: ۱۳۷-۱۵۵). متقابلاً

۱ Swimelar

۲ Klotz & Ilgit

امنیت جماعی بر امنیت ملی و کاربرد مفاهیم سنتی امنیت جماعی در دوره پسا جنگ سرد تأثیرگذار است (صالح، ۲۰۱۰: ۲۴۱-۲۲۸).

جمع‌بندی حاکمیت؛ در اکثر پژوهش‌های داخلی امنیت جماعی با امنیت عمومی خلط شده، محور پژوهش‌های امنیت جماعی خارجی نیز، هویت و مهاجرت است البته می‌توان گفت مهاجرت تحت تأثیر هویت قرار دارد.

شبکه اجتماعی

سیستم اجتماعی - نظریه کنش

«از نظر پارسونز، سیستم عبارتست از؛ نوعی واحد پیچیده که محدوده‌های مشخص شده و اجزای آن با یکدیگر در ارتباط‌اند و در آن اتفاقاتی می‌افتد» (دیلینی، ۱۳۹۲: ۳۵۷). از نظر وی «یک سیستم اجتماعی شیوه‌ای از سازمان‌دهی مؤلفه‌های کنش است، به نحوی متناسب با فرایندهای مستمر یا منظم تغییر در الگوهای تعاملی جمع کثیری از کنشگران فردی. پارسونز بر مبنای نقشی که برای کنشگر قائل شده سه واحد متمایز در سیستم اجتماعی مشخص کرد» (همان: ۳۵۸). ۱- کنش؛ اساسی‌ترین واحد فرایند کنش متقابل است. ۲- نقش منزلتی؛ این واحد بالاتر از کنش قرار دارد. ۳- کنشگر که متشکل از مجموعه‌ای از منزلت‌ها و نقش است (اقتباس از همان: ۳۵۹).

کنش اجتماعی وبر

از نظر وبر «افراد در ارتباط‌های متقابل خود با یکدیگر، درون بافت مشخص تاریخی، به کنش‌های خود معنایی ذهنی یا اعتباری می‌بخشند. منظور وبر از کنش، رفتار معنادار و هدفمند است» (همان: ۲۰۴). کنش دو نوع است: ۱- اجتماعی ۲- غیراجتماعی. چنانچه رفتاری متوجه دیگران باشد، کنش اجتماعی می‌نامند.

نظریه اقتصاد و فایده‌گرایی - نظریه مبادله

«بنابر نظریه فایده‌گرایی اصل بیشترین سود برای بیشترین تعداد باید سرلوحه تصمیم‌گیری‌ها باشد» (همان: ۳۹۲). از نظر زیمل انگیزه افراد از ایجاد ارتباط با دیگران «دستیابی به اهداف و ارضای نیازهای فردی است؛ ... کنش‌های متقابل‌شان ...، باید نوعی مبادله به شمار آید» (همان: ۳۹۲). «در مجموع، جهان اجتماعی انسان‌ها متشکل است از افراد متعامل که به مبادله پاداش‌ها و تنبیه‌ها می‌پردازند» (همان: ۳۹۴).

نظریه مبادله امرسون: به نظر ترنر، کانون توجه امرسون به‌جای مشخصات و ویژگی‌های خود کنشگران ... شکل روابط میان کنشگران بود (اقتباس از ترنر؛ ۱۳۹۴: ۶۰۵). «امرسون بر این باور بود که اگر رابطه‌ای وجود داشته باشد، به این معنی است که کنشگران مایل‌اند منابع ارزشمندی را مبادله کنند» (همان: ۶۰۵).

شبکه

به نظر مری داگلاس^۳ «مفهوم گروه به استحکام مرزی یک دسته اجتماعی اشاره دارد، حال آنکه شبکه به سطح سلسله مراتب و تفاوت اجتماعی در درون آن جمع یا گروه مربوط می‌شود» (اسمیت؛ ۱۳۸۷: ۱۳۸). «شبکه‌ها ریخت اجتماعی جدید جوامع ما را تشکیل می‌دهند و گسترش منطق شبکه‌ای تغییرات چشمگیری در عملیات و نتایج فرایندهای تولید، تجربه، قدرت و فرهنگ ایجاد می‌کند. ... غیبت یا حضور در شبکه و پویایی هر شبکه در برابر دیگر شبکه‌ها، منابع حیاتی سلطه و تغییر در جامعه ما هستند: جامعه‌ای که به این ترتیب می‌توان آن را به‌درستی جامعه شبکه‌ای نامید که ویژگی آن برتری ریخت اجتماعی بر کنش اجتماعی است» (کاستلز؛ ۱۳۸۵: ۵۴۳).

^۱ Emerson

^۲ Turner

^۳ Mery Douglas

^۴ Smith

^۵ Castells

شبکه‌های اجتماعی

«شبکه‌های اجتماعی، گروهی از افراد یا سازمان‌های دارای سلیقه یا منافع مشترک هستند که برای دستیابی به اهداف خاصی گرد می‌آیند. هر عضو را یک بازیگر می‌گویند. ویژگی شبکه‌های اجتماعی وجود روابط و تعاملات پیچیده بین بازیگران است. از جمله دلایل عمده ایجاد شبکه‌های اجتماعی روابط فردی، انگیزه‌های اجتماعی-سیاسی می‌باشد. شبکه‌های اجتماعی در بسیاری از سطوح به کار گرفته می‌شوند. از خانواده گرفته تا ملت‌ها نقش مهمی در تعیین راه‌حل مسائل، اداره کردن تشکیلات و میزان موفقیت افراد در رسیدن به اهدافشان ایفا می‌کند. بالغ بر یک قرن است که مردم، شبکه اجتماعی را برای اشاره‌های ضمنی به مجموعه روابط پیچیده میان افراد در سیستم‌های اجتماعی در تمامی مقیاس‌ها از روابط بین فردی گرفته تا بین‌المللی مورد استفاده قرار می‌دهند» (میرزائی، ۱۳۹۳: ۱۵). یکی از ارکان اساسی تحلیل شبکه‌ای بررسی پیوندهای نه چندان هم بسته میان کنشگران است. گرانوتر پیوندها را به دو گروه پیوندهای نیرومند و پیوندهای سست تقسیم می‌نماید. تأکید او بیشتر بر پیوند سست است (اقتباس از ریتزر؛ ۱۳۸۴: ۵۷۸).

هر جامعه دارای تعداد بسیار گسترده‌ای از این شبکه‌ها است. مردم نوعاً در چند شبکه مشارکت می‌کنند: شبکه‌های اجتماعی کار، تفریح، اطلاعاتی، حرفه‌ای، آموزشی و خبری (پیشین: ۱۵). شبکه‌های اجتماعی محلی نیز در این زمره قرار دارد.

امنیت

معمولاً واژه امنیت در نبود هراس لحاظ می‌شود. در گذشته‌های دور- دوره غیبت دولت- شکل اجتماع کهن بر گم‌نشافت بنیان نهاده شده و به دنبال آن تهدیدها معمولاً جنبه نظامی داشت (اقتباس از بیات و همکاران، ۱۳۹۱: ۹۶-۶۹). بر همین اساس امنیت بر پایه قدرت سخت‌افزاری بنا شده بود ولی با تحولات طولانی مدت زندگی در جهان، با شکل‌گیری شبکه‌ها تروریستی القاعده، داعش، جنایات سازمان یافته و ... دارای دامنه وسیعی شده که مدیریت و تأمین امنیت

در حصار مرزهای ملی تا حدودی مشکل شده است؛ بنابراین در برخی مواقع هماهنگی و اقدام بین‌الملل توأم با توان و اقدام ملی را می‌طلبد (اقتباس از هابرماس، ۱۳۸۲).

جدول شماره ۱: مروری بر انواع یا ابعاد امنیت^۱ (محقق)

بر اساس گفتمان	۱- سلبی ۲- ایجابی	
تقسیم‌بندی نیازهای انسانی	۱- اولیه ۲- ثانویه	(شربتیان، webgozar.com/counter. نقل از نویدنیا، ۱۳۸۸: ۴۷).
از جهت کیفیت تأمین	۱- منفعلانه ۲- فعال ۳- فرافعال ^۵	(اقتباس از مک سوئینی، ۱۳۹۰: ۲)
از نظر جغرافیایی	۱- درونی ۲- بیرونی.	(مجردی ۱۳۹۱: ۵۵).
سطوح دوگانه	۱- فردی ۲- اجتماعی	(مجردی ۱۳۹۱: ۵۵).
در سطح کشور به‌طور همزمان	۱- فردی ۲- محلی ۳- ملی ۴- منطقه‌ای ۵- جهانی	(مجردی ۱۳۹۱: ۵۵).
تقسیم‌بندی بوزان	۱- نظامی، ۲- سیاسی، ۳- اقتصادی، ۴- زیست - محیطی و ۵- اجتماعی	(بوزان؛ ۱۳۹۰، ۳۴)
براساس گزارش توسعه انسانی سازمان ملل متحد	۱- اقتصادی، ۲- غذایی، ۳- سلامت، ۴- محیطی، ۵- شخصیتی، ۶- اجتماعی و ۷- سیاسی	(مقتدایی، rasekhoon.net/article/show/104276).

امنیت در اسلام

«در روایتی از پیامبر اکرم (ص) ارتباط ایمان و امنیت به صورتی ظریف این چنین بیان شده است «الْمُؤْمِنُ مَنْ آمَنَهُ النَّاسُ عَلَى أَمْوَالِهِمْ وَ أَنْفُسِهِمْ» مؤمن کسی است که مردم او را امین جان، مال و خون خود می‌دانند در غیر اینصورت، اطلاق واژه مؤمن بر وی صحیح نیست. از نظر واژه‌شناسی «امن» یعنی آرامش نفس، زوال خوف و ایمان تصدیق آنچه که همراه امن است. بنابراین اصل معنای ایمان به امنیت برمی‌گردد. همان‌گونه که امنیت

۱. Habermas

۲. البته امنیت انواع گوناگون و بیشتری دارد که جهت رعایت اختصار از ذکر آن خودداری شده است.

♣passive

♠active

♢proactive

بهترین و باارزش‌ترین نعمت خداوند برای انسان‌ها است، ایمان نیز منشأ اصلی امنیت و عبارت از اطمینان، آرامش و امنیت درونی است» (اقتباس از احمدی‌مقدم، ۱۳۸۹: ۱۶۴-۱۳۳).

مسئله امنیت در نظریه استیلا، اهمیت فراوانی دارد. اهل جماعت به دلیل نگرانی از برهم خوردن نظم عادی جامعه تمایل زیادی به تعالی امنیت داشتند. وقوع اولین دوره جنگ‌های داخلی پس از قتل عثمان یا دومین دوره جنگ‌های داخلی پس از مرگ یزید و... باعث تزلزل حکومت یا وقوع آشوب و ناآرامی شد که در تثبیت امنیت‌خواهی مسلمانان مؤثر بود (اقتباس از قادری، ۱۳۹۲).

امنیت در ایران

«سوزه اصلی امنیت در نزد خواجه نظام‌الملک، پادشاه و حدود مملکت بود که باید از تهدید در امان نگه داشته می‌شد» (خلیلی، ۱۳۸۶: ۳۲۲-۲۷۹). سپس در ۲۲ اسفند ۱۳۳۵، قانونی موسوم به حفظ امنیت اجتماعی به تصویب رسید. این لایحه بیشتر ناظر بر اخلال در نظم اجتماعی، تمرد از دستور خان‌ها و تحریک کشاورزان بر دیگران بود (اقتباس از خدائی، ۱۳۴۲: ۸۶-۱۰).

امنیت جمعی^۲

امنیت اجتماعی شده یا امنیت جمعی به دلیل آسانی کاربرد معمولاً با عنوان امنیت اجتماعی به کار گرفته می‌شود. در اینجا جز در نقل قول‌ها برای رعایت امانت از امنیت جمعی استفاده می‌شود.

امنیت جمعی؛ به چگونگی زندگی، شیوه‌های زندگی و سازوکارهای استمرار آن نظر دارد (کلاه چیان، ۱۳۹۱: ۱۱۲-۸۹). مک سوئینی امنیت اجتماعی را «حلقه واسط امنیت فردی و امنیت ملی» (۱۳۹۰: ۲) می‌داند. «که در تلاش است با یک نگاه کلان و جامع، یکپارچگی و

۱. یکی از راه‌های رسیدن به قدرت است. در این نظریه هنگام اضطراب از قبیل فوت امام، از این طریق شخصی بدون بیعت یا همراهی مردم تصدی امامت را بر عهده می‌گیرد.

انسجام لازم را میان امنیت، شهروندان و حاکمیت بسترسازی کند. در واقع هدف آن است که امنیت را به مثابه فرایند اجتماعی مطرح سازد که بدون آن اساساً زندگی بی معنا و پرخطر می باشد» (مقتدایی، rasekhoon.net/article/show/104276). توموکو آکامی امنیت جامعه‌ای را نسبی می‌داند. به نظر او «برخی متفکران کوشش می‌کنند. امنیت جامعه‌ای را به گونه‌ای تفسیر نمایند که امنیت ملی به امنیت جامعه‌ای فرو کاسته شود. او با انتقاد از بوزان تأکید می‌کند که دولت‌ها همواره در خدمت جامعه بوده‌اند و تجربه ژاپن در قرن بیستم حاکی از این واقعیت است که تلاش‌های ژاپن چه در قالب امپراطوری و چه در قالب دولت ملی، ارتقای جامع ژاپن و تأمین امنیت ژاپنی‌ها بوده است و معلوم نیست که در غیاب دولت، آیا گروه‌های ژاپنی قادر به چنین کار بزرگی بودند یا نه» (نصری، ۱۳۹۰: ۱۸۶). «موسسه تحقیقات صلح کپنهاگ که مکتب کپنهاگ از شاخه‌های فکری آن است، توسط پارلمان دانمارک و در سال ۱۹۵۸ تأسیس گردید» (همان: ۱۲۲). یکی از زمینه‌های فعالیت این موسسه امنیت جامعه‌ای می‌باشد. «اتحادیه اروپا با تنظیم موازینی موسوم به ضوابط کپنهاگ هیچ عضو جدیدی نمی‌پذیرد مگر اینکه اعضای داوطلب معیارهای امنیت جامعه‌ای ... و ترقی عمومی را به اجرا گذارند» (همان: ۱۰۶).

«امنیت جامعه‌ای عبارت است از اطمینان خاطر گروه‌های مختلف اجتماعی نسبت به حفظ موجودیت و هویت خود در برابر تحولات عادی و تحریکات عمدی» (نصری، ۱۳۹۰: ۴).

«بین دو سطح فردی و ملی امنیت، فضای مؤثر و رو به رشدی وجود دارد که بخش مهمی از تحولات کشورها را شکل می‌دهد. به نظر می‌رسد پس از اینکه امنیت فردی شناسایی^۳ شد، افراد برای تحقق امنیت و تحکیم جایگاه خود ناگزیر از عضویت در اجتماعات یا گروه‌های مختلف اجتماعی هستند. این سطح از امنیت به نام امنیت جامعه‌ای^۴ توجه و بحث می‌شود. امنیت جامعه‌ای، نوع و سطحی از احساس اطمینان خاطر است که

۱ Tomoko Akami

۲ COPRI= Copenhagen Pace Research Institute

۳ Recognition

۴ Societal Security

جامعه‌ا و گروه در آن مرجع اساسی هستند. بعضی از محققان این نوع از امنیت را به امنیت «اجتماعی شده» یا به «امنیت ساخته و پرداخته جامعه» معنا کرده‌اند (همان). «عموماً این قسم از امنیت هنگامی طرح می‌شود که جامعه به‌طور معقولی معضل بقاء نداشته باشد و درصدد حفظ و ابراز قوی‌تر خود برآید» (همان).

«ویور^۱ امنیت را ساخته و پرداخته شده در اجتماع را مطرح می‌کند. مدعای وی آن است که باید از رویکردی جامعه‌شناسانه به امنیت نگریسته شود و پس از تحلیل مبانی جامعه‌شناختی امنیت: به تعریف آن همت گمارد... بر این اساس، ویور حوزه امنیت را بر حسب نوعی دوگانگی امنیت دولت و امنیت جمعی در نظر گرفته و خاطرنشان می‌کند که افراد جامعه نمی‌توانند نسبت به چیزهایی که امنیت و هویتشان را تهدید می‌کند احساس مسئولیت نداشته و آن‌ها را تنها به دولت واگذار نمایند... بدین ترتیب، ویور و بوزان بر لزوم مشارکت افراد در تأمین امنیت جمعی خود و جامعه صحنه گذاردند» (نبوی و همکاران، ۱۳۸۹).

نویدینا امنیت جمعی را زیرمجموعه امنیت ملی می‌داند و یکی از مؤلفه‌های اصلی آن را تشکیل می‌دهد (اقتباس از نویدینا، ۱۳۸۲: ۷۶-۵۵).

قدرتی امنیت جمعی را دارای چهار بعد می‌داند که عبارتند از احساس امنیت جانی، مالی، آبرو و حیثیت اجتماعی و احساس امنیت در معابر شهری (برگرفته از قدرتی و همکاران؛ ۱۳۹۱: ۱۴۲-۱۱۹).

یزدانی و صادقی ابعاد جمعی را چهارگانه می‌دانند؛ ذهنی، عینی، اخلاقی و انسانی (اقتباس از ۱۳۸۹: ۶۴-۴۸).

ساروخانی و نویدینا امنیت جمعی خانواده را دارای پنج بعد؛ امنیت جانی، امنیت مالی، امنیت شغلی، امنیت عاطفی و امنیت اخلاقی برمی‌شمارد (اقتباس از ساروخانی و نویدینا، ۱۳۸۵: ۱۰۸-۸۷).

۱ Society

۲ Survival

۳ Ole Weaver

افتخاری و عبدی امنیت اجتماعی را در دو سطح فردی (خرد) و فرافردی (میانی-کلان) و دوسویه می‌دانند. از سوئی مصونیت نسبی شهروندان از تعرض مجرمان و از سوی دیگر، آرامش خاطری است که جامعه برای اعضای خود ایجاد می‌کند (۱۳۹۸). افتخاری در جایی دیگر با هدف بیان قابلیت اجتماعی و ارزش‌مدارانه امنیت در گفتمان اسلامی، منظومه مفهومی امنیت در سیره نبوی را ارائه نموده است (۱۳۹۴).

رویکردهای امنیت جماعی

از یک نظر می‌توان رویکردهای مطالعاتی امنیتی را به دو گونه سنتی و نوین که هرکدام دارای زیرشاخه باشد، تقسیم نمود.

جدول شماره ۲ رویکردهای امنیت جماعی (محقق)

ردیف	رویکردهای سنتی	رویکردهای نوین
۱	باری بوزان؛	سازه‌انگاری اجتماعی
۲	اول ویور	پست‌مدرنیسم
۳	مولار ^۱	رهیافت امنیت اجتماعی شده (جامعوی)
۴	دورکیم	رهیافت اجتماع‌گرایی ^۲
۵	واقع‌گرایان (رنالیست‌ها)؛ از نظر میلر دو دسته تدافعی و تهاجمی است	مکتب فرانکفورت - مطالعات امنیتی انتقادی و امنیت جامعوی
۶	اثبات‌گرایی	
۷	ایده‌آل‌گرایی	
۸	پلورالیسم؛	
۹	فرا اثبات‌گرایی	
۱۰	نظریه سیستمی	
۱۱	مارکسیسم	
۱۲	مکتب کپنهاگ	

^۱ Moller

^۲ Communitarianism

شبکه‌های اجتماعی محلی به‌عنوان یک واقعیت اجتماعی زمینه‌ها و ساختارهایی دارد که درون آن و بین اجزا، رابطه دیالکتیکی برقرار است. شبکه‌های اجتماعی محلی می‌تواند به‌عنوان یکی از عوامل تغییر یا ثبات در ساختار و سازمان اجتماعی به‌حساب آید. از کارکردهای این نوع شبکه انسجام‌بخشی در گروه‌ها، یگانگی گروهی، وابستگی متقابل، برآورده‌سازی نیازها از طریق مبادله داشته‌ها، تبادل و ایجاد تعادل اجتماعی می‌باشد. امنیت نیز یکی از نیازهای اولیه انسان‌ها به‌حساب آمده و به دنبال آن می‌توان گفت امنیت جمعی به‌عنوان اهرمی اثرگذار بر حیات، بقا و بهبود کیفیت زندگی اجتماعات و جوامع انسانی به‌شمار می‌رود. امنیت جمعی دارای ابعاد چهارگانه (امنیت جانی، امنیت شغلی، امنیت عاطفی و امنیت اخلاقی) می‌باشد.

براساس نظریه کشمکش شبکه‌های اجتماعی محلی از طریق واحدهای متمایز بر امنیت جمعی تأثیر دارد.

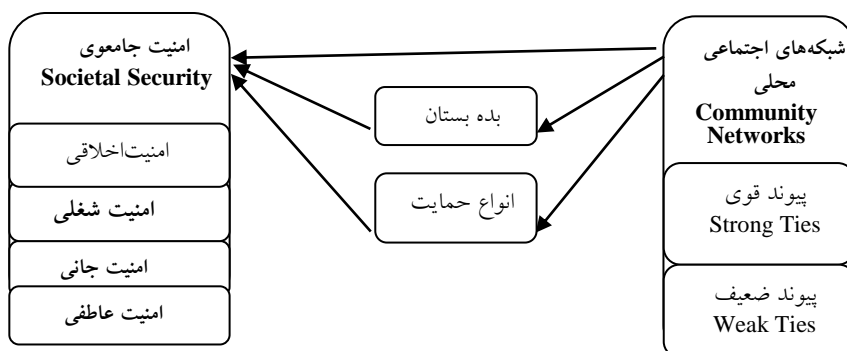
برابر نظریه فایده‌گرایی و مبادله که کنشگران در پی ستاندن یا دادن منافع و مواجهه با تغییرات هستند که فرض بر تأثیر شبکه‌های اجتماعی محلی بر بده‌بستان و بده‌بستان بر امنیت جمعی است. در نظریه شبکه؛ مبادلات موجود در شبکه، فرایندهای پایبندی در شبکه‌ها و پیوندهای آن بر امنیت جمعی مؤثرند.

فرضیه اصلی تحقیق عبارت است از: به نظر می‌رسد شبکه‌های اجتماعی محلی بر امنیت جمعی تأثیر دارند.

فرضیه فرعی تحقیق عبارت است از:

۱. به نظر می‌رسد شبکه‌های اجتماعی محلی بر بده‌بستان تأثیر دارند.
۲. به نظر می‌رسد شبکه‌های اجتماعی محلی بر انواع حمایت تأثیر دارند.
۳. به نظر می‌رسد بده‌بستان بر امنیت جمعی تأثیر دارند.
۴. به نظر می‌رسد انواع حمایت بر امنیت جمعی تأثیر دارند.

در شکل زیر مدل تحلیلی تحقیق ارائه شده است.

مدل تحلیلی تحقیق

۲. روش‌شناسی تحقیق

این پژوهش به لحاظ هدف کاربردی (به‌منظور استفاده از نتایج آن در برنامه‌ریزی و حل مسائل و مشکلات اجتماعی کاربرد دارد)، براساس ماهیت داده‌ها، کمی است چرا که مفهوم شبکه اجتماعی محلی و امنیت جامعه‌ای برای بررسی نیازمند کمی‌سازی و پائین آمدن مفاهیم از نردبان انتزاع می‌باشد. روش اجرا یا تکنیک از نوع توصیفی - همبستگی (به دلیل بررسی میزان ارتباط تغییرهای عوامل و نیز عدم امکان کنترل و دستکاری متغیرهای تحقیق) و به دلیل گردآوری میدانی داده‌ها با ابزار پرسشنامه از نوع تحقیقات پیمایشی می‌باشد. همچنین به‌منظور گردآوری ادبیات مورد نیاز به کمک ابزار فیش‌برداری با استفاده از کتب، مقالات و اینترنت، داده‌های مورد نیاز گردآوری شده است. با توجه به موضوع تحقیق می‌توان گفت که نوع سؤالات و فرضیه در دسته علی- تبیینی قرار دارد.

روش تجزیه و تحلیل؛ داده‌های مرتبط با سؤالات پرسشنامه توسط نرم‌افزار اس. پی. اس. ۲۲ به کمک فنون آمار استنباطی مانند ضریب همبستگی اسپیرمن - برای تشخیص رابطه معناداری میان متغیرها، رگرسیون دو متغیره و چند متغیره - با هدف پیش‌بینی تغییرات متغیر وابسته با توجه به تغییرات متغیر مستقل - و تحلیل عامل مورد تحلیل قرار می‌گیرد.

جهت استنباط نتیجه از نمونه و داده‌های به دست آمده و شناخت یک بعدی متغیرها، داده‌های مربوط به سؤالات جمعیت شناختی به کمک فنون آمار توصیفی مانند فراوانی، درصد فراوانی، فراوانی تجمعی، مورد تحلیل واقع شد.

جامعه آماری؛ جمع‌آوری از افراد خانواده‌های ساکن در شهر تهران در مقطع زمانی سال ۱۳۹۷ صورت گرفته است؛ بنابراین واحد تحلیل و مشاهده فرد (یکی از افراد خانواده‌های ساکن در این شهر) می‌باشد. مردم شهر تهران با جمعیت ۸,۱۵۴,۰۰۰ می‌باشد (www.wikipedia.org/wiki) تاریخ دسترسی ۱۳۹۶/۱۰/۲۶. از آنجاکه مطالعه بر روی جمعیت وسیع (شهروندان تهران) صورت می‌گیرد، این تحقیق از نظر میزان ژرفایی، پهنانگر است.

حجم نمونه و روش نمونه‌گیری؛ جامعه نمونه از طریق روش نمونه‌گیری مختلط^۱ انتخاب شد. در مرحله اول نمونه‌گیری اتفاقی ساده به صورت قرعه‌کشی به کارگیری شد. به این صورت که ۱- ابتدا از تهران به سه منطقه فرضی شمالی، مرکزی و جنوبی تقسیم گشت. ۲- به صورت قرعه سه منطقه شهرداری: ۱۱ (مرکز)، ۲ (شمال) و ۱۶ (جنوب) انتخاب و سپس از نظر وسعت هر منطقه به دو ناحیه تقسیم شد. ۳- در تقسیم‌بندی، الف- منطقه ۱۱ از نظر وسعت و توسط خط فرضی (خیابان ابوسعید- معیری- کمالی- کمیل) به دو نیمه شمالی و جنوبی تقسیم و از محدوده شمالی آن امیر اکرم و جنوب، ترجمان به قید قرعه انتخاب شد. ب- شهرداری منطقه ۱۶، خیابان شهید رجائی تقریباً این منطقه را دو نیمه می‌نماید که به عنوان مبنا انتخاب و از محدوده شرق آن علی‌آباد و غرب آن نازی‌آباد قرعه‌کشی شد. ج- منطقه دو نیز از طریق شهید حکیم به دو ناحیه فرضی شمالی و جنوبی تقسیم می‌شود که دو محله طرشت در جنوب و سعادت‌آباد در شمال قرعه‌کشی گشت. می‌توان گفت که روش نمونه‌گیری خوشه‌ای است. چراکه تهران دارای مناطق وسیعی بوده و از طریق قرعه سه منطقه انتخاب شده است. نمونه‌گیری چند مرحله‌ای نیز می‌توان تلقی نمود؛ زیرا در چند مرحله از نمونه مورد نظر تا نمونه‌های کوچک‌تر انتخاب شده است.

^۱ Mixed sampling

^۲ cluster sampling

برای تعیین حجم نمونه راه‌های متنوعی وجود دارد. از جمله ۱- فرمول کوکران. ۲- جدول مورگان ۳- فرمول تاباکنیک و فیدل؛ «به عقیده استیون برای تحقیقات اجتماعی، حدود ۱۵ پاسخگو به ازای هر متغیر پیش‌بینی کننده لازم است. تاباکنیک و فیدل فرمولی را جهت برآمد (برآورد) و حجم نمونه ارائه داده‌اند. به عقیده آن‌ها حجم نمونه با تعداد متغیرهای مستقل در ارتباط است. $m + 8 > N$ در این فرمول m تعداد متغیرهای مستقل و N حجم نمونه است.» در این پژوهش تعداد متغیرهای مستقل ۲ است. $N < 50 + 8 * 2 = 66$ (پلانت، جولای، ۱۳۹۳؛ ۱۲۵) که بیش از این عدد پرسشنامه توزیع شد. در این پژوهش با استفاده از فرمول کوکران؛ حجم نمونه به تعداد ۳۸۴ نفر برآورد و برای اطمینان تعداد ۳۹۰ پرسشنامه تهیه و توزیع شد.

پایایی^۱

جهت خلق معرف‌های برخوردار از پایایی از معرف‌های چند گویه‌ای و برای ارزیابی پایایی یا قابلیت اعتماد پرسشنامه، از آلفای کرونباخ استفاده شد.

جدول شماره ۳ (آلفای کرونباخ پرسشنامه) Reliability Statistics

متغیر	ضرایب آلفا	تعداد گویه‌ها
امنیت جامعی	۰/۷۰۳	۲۰
شبکه اجتماعی محلی	۰/۶۴۲	۲۰
بده بستان	۰/۶۳۹	۳
انواع حمایت	۰/۸۴۸	۱۸

با توجه به ارقام مندرج در جدول شماره ۴ نتایج پایایی گویه‌ها بیانگر مطلوب بودن سطح، مقدار ضریب آلفا در متغیرهای امنیت جامعی ($\text{Alpha} = 0/703$) و انواع حمایت ($\text{Alpha} = 0/848$)، متوسط بودن در متغیرهای شبکه اجتماعی محلی ($\text{Alpha} = 0/642$) بده بستان ($\text{Alpha} = 0/639$) است.

۱. Reliability

روائی^۱ پرسشنامه

اعتبار صوری^۲ از طریق مراجعه به داوران، اخذ راهنمایی‌ها و اصلاح موارد مورد نظر آنان، حاصل شده است. به منظور بررسی کیفیت پرسشنامه طراحی شده، بررسی روائی محتوایی آن، ارزیابی میزان انطباق سؤال‌ها با موضوع تحقیق و توانائی گویه جهت سنجش متغیرها و سازه‌های تحقیق از پیش‌آزمون غیر رسمی^۳ به واسطه مراجعه به اساتید و کارشناسان بحث انجام شد. برای پیش‌آزمون رسمی^۴ تعداد ۳۰ فقره پرسشنامه توزیع و جمع‌آوری گردید.

برای شناخت رابطه بین ابزار اندازه‌گیری با نتایج به دست آمده و تقویت اعتبار تجربی^۵ قسمت بیشتر پرسشنامه برگرفته از پژوهش‌های انجام شده (فهرست و جزئیات آن در تعریف عملیاتی آمده) است. به منظور بررسی روائی سازه تک‌تک سؤالات پرسشنامه از آزمون تحلیل عاملی^۶ استفاده گردید. برابر خروجی بار عاملی ارزش کلی پرسشنامه $cumulative=64/866$ تقریباً برابر ۶۵٪ می‌باشد که بیانگر روائی کلی پرسشنامه است، علاوه بر آن جهت مشخص شدن وجود ارتباط بین ابزار تحقیق با مفاهیم و پیش‌فرض‌ها، چهارچوب نظری پژوهش مشخص و سپس به معرف و پس از آن به معرف‌های کوچک‌تر تجزیه شده ضمن مواجهه با واقعیت، اعتبار سنجی و در پایان مجموعه ابزار تصحیح گردید.

تعریف نظری یا مفهومی

امنیت جمعی: «امنیت جامعه‌ای^۷ عبارت است از اطمینان خاطر گروه‌های مختلف اجتماعی نسبت به حفظ موجودیت و هویت خود در برابر تحولات عادی و تحریکات

۱ Validity

۲ Face Validity

۳ Non Formal Pretest

۴ Formal Pretest

۵ Empirical Validity

۶ Factor's Analysis

۷. به دلیل حفظ امانت در نقل قول، امنیت جمعی در اینجا امنیت جامعه‌ای آمده ولی منظور همان امنیت جمعی است.

عمدی» (نصری، ۱۳۹۰: ۴). لازم به ذکر است که تلقی هر فرد و جامعه‌ای از هستی و چیستی خود، هویت آن فرد در جامعه را شکل می‌دهد (مک سوئینی، ۱۳۹۰: ۲۶). می‌توان امنیت جامعه‌وی را در ابعاد چهارگانه بررسی کرد: ۱- امنیت جانی ۲- امنیت شغلی ۳- امنیت عاطفی ۴- امنیت اخلاقی (برگرفته از باقری، ۱۳۹۱).

شبکه‌های اجتماعی محلی: «علاوه بر جامعه در سطح کلان که تعاملات گسترده‌ای را در خود جای می‌دهد. اجتماع کوچک‌تری با عنوان «اجتماع شبکه‌ای» مطرح می‌شود که شبکه روابط غیررسمی فرد است. روابط و پیوندهای اجتماعی بنابر نظریه تحلیل شبکه^۲ به‌عنوان سرمایه اجتماعی و دارائی فرد محسوب می‌شود و فرد از طریق آن می‌تواند به منابع و حمایت‌های موجود در این پیوندها دسترسی یابد» (باستانی و هیکویی، ۱۳۸۶). شبکه‌های اجتماعی محلی در دو بعد پیوندهای ضعیف، پیوندهای قوی، بررسی می‌شود (برگرفته از رمضان‌قربانی، ۱۳۹۳: ۵۸). بر اساس سه ملاک؛ ۱- مدت زمان برقراری پیوند، ۲- صمیمیت پیوند و ۳- خدمات متقابل، از هم تشخیص داده می‌شود. برای مثال اعضای خانواده، خویشاوندان، دوستان نزدیک و همسایگان جزو پیوندهای قوی و آشنایان (آشنایان تصادفی و ...) دوستان دور جزو پیوندهای ضعیف برشمرده می‌شوند.

بده بستان: براساس نظریه تبادل انسان‌ها ضمن مشارکت در فراگرد کنش متقابل اجتماعی با هر کنشگر دیگر منافع کوتاه مدت یا بلند مدت را به دست آورده یا به دیگران می‌رسانند (اقتباس از ریتزر، ۱۳۸۴: ۱۸-۶۱۶). این منافع امکان دارد مادی (کالا و محصولات مشخص) یا غیر مادی (لذت قدرت، اعتماد، به نفس و ...) (اقتباس از دیلینی، ۱۳۹۲: ۴-۳۹۲) یا همزمان و ناهمزمان باشد. در همزمان کنشگر هنگامی که پاداش می‌دهد امکان ستاندن دارد. در ناهمزمان این بده بستان با فاصله زمانی و به اعتبار جبران در زمانی دیگر روی می‌دهد (اقتباس از کلمن، ۱۳۷۷: ۲۰۱).

۱ Network Community

۲ Network Analysys Theory

حمایت: انسان‌ها نیازمند کمک و پشتیبانی دیگران هستند که در مراحل دشوار و سخت یا دوران خوش زندگی او را همراهی و کمک نمایند و نیازهای خود را برطرف سازند. «افراد حمایت‌های متنوعی را از اعضای شبکه خود دریافت می‌کنند ... پیوندهای گوناگون، حمایت‌های اجتماعی متنوعی را برای اعضای شبکه فراهم می‌سازند.» (باستانی و هیکویی، ۱۳۸۶). حمایت‌های اجتماعی انواع و ابعاد متفاوتی دارند که عبارتند از: حمایت مصاحبتی^۱ و مشورتی^۲، حمایت عاطفی^۳، حمایت خدماتی^۴، حمایت مالی^۵، حمایت اطلاعاتی^۶ (برگرفته از همان و رمضان‌قربانی، ۱۳۹۳: ۷۸).

تعریف عملیاتی

شبکه‌های اجتماعی محلی: در دو بعد پیوندهای ضعیف، پیوندهای قوی، بررسی می‌شود (برگرفته از رمضان‌قربانی، ۱۳۹۳: ۵۸). بر اساس سه ملاک؛ ۱- مدت زمان برقراری پیوند، ۲- صمیمیت پیوند و ۳- خدمات متقابل، از هم تشخیص داده می‌شود. برای مثال اعضای خانواده، خویشاوندان، دوستان نزدیک و همسایگان جزو پیوندهای قوی و آشنایان (آشنایان تصادفی و ...) دوستان دور جزو پیوندهای ضعیف برشمرده می‌شوند.

امنیت جامعه: می‌توان امنیت جامعه را در ابعاد چهارگانه بررسی کرد: ۱- امنیت جانی ۲- امنیت شغلی ۳- امنیت عاطفی ۴- امنیت اخلاقی (برگرفته از باقری، ۱۳۹۱).

انواع حمایت: «حمایت‌های اجتماعی انواع و ابعاد متفاوتی دارند که عبارتند از: حمایت مصاحبتی^۱ و مشورتی^۲، حمایت عاطفی^۳، حمایت خدماتی^۴، حمایت مالی^۵، حمایت اطلاعاتی^۶» (برگرفته از باستانی و هیکویی، ۱۳۸۶ و رمضان‌قربانی، ۱۳۹۳: ۷۸).

۱) Companionship

۲) Advice

۳) Emotional

۴) Services

۵) Financial

۶) Informational

۷) Companionship

۸) Advice

۹) Emotional

۱۰) Services

۱۱) Financial

۱۲) Informational

بده بستان: منافع حاصل از تبادل انسان‌ها امکان دارد مادی (کالا و محصولات مشخص) یا غیرمادی (لذت قدرت، اعتماد، به نفس و ...) (اقتباس از دیلینی، ۱۳۹۲: ۴-۳۹۲) یا همزمان و ناهمزمان باشد. در همزمان کنشگر هنگامی که پاداش می‌دهد امکان ستاندن دارد. در ناهمزمان این بده بستان با فاصله زمانی و به اعتبار جبران در زمانی دیگر روی می‌دهد (اقتباس از کلمن، ۱۳۷۷: ۲۰۱).

۳. تجزیه و تحلیل یافته‌ها

الف. آمار توصیفی

۱. ویژگی‌های جمعیت‌شناختی (سیمای پاسخگویان) در جدول‌های شماره ۴-۶

مشاهده می‌شود.

جدول شماره ۴ فراوانی سن

طبقه	فراوانی	درصد فراوانی نسبی
Valid (۲۵-۱۸)	۲۵	۶/۴
(۳۵-۲۶)	۱۱۲	۲۸/۷
(۴۵-۳۶)	۱۳۲	۳۳/۸
(۵۵-۴۶)	۷۴	۱۹/۰
(۵۶-۸۶)	۴۷	۱۲/۱
Total	۳۹۰	۱۰۰/۰

در جدول شماره ۴ گروه سنی ۱۸-۲۵ سال با ۶,۴٪ کمترین، ۲۶-۳۵ سال با ۲۸,۷٪، ۳۶-۴۵ سال با ۳۳,۸٪ بیشترین، ۴۶-۵۵ سال با ۱۹٪، ۵۶-۸۶ سال با ۱۲,۱٪ مشاهده می‌شود؛ بنابراین غلبه با میانسالان و اقلیت با جوانان است.

جدول شماره ۵ مربوط به تحصیلات

	فراوانی	درصد فراوانی نسبی
Valid (زیر دیپلم)	۳۴	۸/۷
(دیپلم)	۱۰۹	۲۷/۹
(کاردانی)	۴۸	۱۲/۳
(کارشناسی)	۱۳۲	۳۳/۸
(کارشناسی ارشد)	۵۵	۱۴/۱
(دکتری)	۱۲	۳/۱
Total	۳۹۰	۱۰۰/۰

جدول شماره ۵ دارندگان مقطع لیسانس با درصد ۳۳٫۸ بیشترین فراوانی و دارندگان مدرک دکتری با ۳٫۱٪ کمترین فراوانی را دارد؛ بنابراین غلبه با مقطع لیسانس و اقلیت با دکتری است.

جدول شماره ۶ مربوط به جنسیت

	فراوانی	درصد فراوانی نسبی
Valid (مذکر)	۱۹۹	۵۱٫۰
(مؤنث)	۱۹۱	۴۹٫۰
Total	۳۹۰	۱۰۰٫۰

در جدول شماره ۶ مربوط به جنسیت، مردان با ۵۱٪ بیشترین، خانم‌ها با ۴۹٪، کمترین مشاهده می‌شود. همان‌طور که ملاحظه می‌شود اکثریت با مردان است.

۲. گرایش مرکزی (مد و میانه)

جدول شماره ۷ مربوط به مد و میانه متغیرها و ویژگی‌های جمعیت‌شناختی

Statistics

	تحصیلات	جنسیت	سن	امنیت جامعی	شبکه‌های اجتماعی محلی
N	Valid	۳۹۰	۳۹۰	۳۸۷	۳۹۰
	Missing	۰	۰	۳	۰
	میانه	۴/۰۰۰۰	۱/۰۰۰۰	۳/۰۰۰۰	۴/۰۰۰۰
	مد	۴/۰۰	۱/۰۰	۳/۰۰	۴/۰۰

در جدول شماره ۷ مد دارندگان مدرک؛ کارشناسی، جنسیت؛ مرد، سن؛ ۳۶-۴۵ سال، پاسخگویان امنیت جامعه‌ی؛ متوسط، شبکه‌های اجتماعی محلی؛ زیاد، مشاهده می‌شود.

۳. فراوانی متغیرها

جدول شماره ۸ فراوانی امنیت جامعه‌ی

		فراوانی	درصد فراوانی نسبی	درصد فراوانی نسبی
Valid	خیلی کم	۵	۱/۳	۱/۳
	کم	۸۷	۲۲/۳	۲۳/۸
	متوسط	۱۷۴	۴۴/۶	۶۸/۷
	زیاد	۱۰۳	۲۶/۴	۹۵/۳
	خیلی زیاد	۱۸	۴/۶	۱۰۰/۰
	Total	۳۸۷	۹۹/۲	
Missing	System	۳	۰/۸	
Total		۳۹۰	۱۰۰/۰	

در جدول شماره ۸ فراوانی امنیت جامعه‌ی با ۱/۳٪ خیلی کم، ۲۲/۳٪ کم، با ۴۴/۶٪ متوسط، با ۲۶/۴٪ زیاد و با ۴/۶٪ درصد خیلی زیاد مشاهده می‌شود.

جدول شماره ۹ فراوانی شبکه‌های اجتماعی محلی

		درصد فراوانی نسبی	درصد فراوانی نسبی	درصد فراوانی نسبی تجمعی
Valid	خیلی کم	۵	۱/۳	۱/۳
	کم	۱۳	۳/۳	۴/۶
	متوسط	۱۲۰	۳۰/۸	۳۵/۴
	زیاد	۲۱۷	۵۵/۶	۹۱/۰
	خیلی زیاد	۳۵	۹/۰	۱۰۰/۰
	Total	۳۹۰	۱۰۰/۰	

در جدول شماره ۹ فراوانی شبکه‌های اجتماعی محلی با ۱/۳٪ خیلی کم، با ۳/۳٪ کم، با ۳۰/۸٪ متوسط، با ۵۵/۶٪ زیاد و با ۹/۰٪ درصد خیلی زیاد مشاهده می‌شود.

ب. آمار استنباطی

آزمون ناپارامتریک (اسپیرمن) - همبستگی

«آزمون‌های غیر پارامتریک برای داده‌هایی مناسب است که به صورت اسمی (طبقه‌ای) و ترتیبی (رتبه‌ای) اندازه‌گیری شده باشند» (پلانت، جولی ۱۳۹۳:۱۷۳). داده‌هایی که در سطح ترتیبی اندازه‌گیری شده‌اند و یا مرتبه‌ای هستند از آزمون همبستگی اسپیرمن می‌توان استفاده نمود (همان: ۱۱۲ و غیاثوند، احمد، ۱۳۹۲: ۱۴۱). در آزمون همبستگی الزاماً روابط علت و معلولی شناسایی نمی‌شود و فقط رابطه معناداری میان یک متغیر و متغیر دیگر را مشخص می‌کند. لذا بیان رابطه علت و معلولی وقتی میسر است که در تحقیق، همه متغیرها تحت کنترل شدید و دقیق باشند. برای این منظور از تحلیل رگرسیون استفاده می‌شود که هدف پیش‌بینی تغییرات متغیر وابسته با توجه به تغییرات متغیرهای مستقل است.

جدول شماره ۱۰ ضریب همبستگی اسپیرمن بین شبکه‌های اجتماعی محلی و امنیت جمعی

		امنیت جامعی	شبکه اجتماعی محلی	انواع حمایت	بده بستان
Spearman's rho	امنیت	۱.۰۰۰	۲۳۱**	۲۹۲**	۰.۲۷.
	جامعی		۰.۰۰.	۰.۰۰.	۰.۵۹۵.
			N	۳۸۷	۳۸۷
شبکه اجتماعی محلی	امنیت	۲۳۱**	۱.۰۰۰	۱۷۸**	-۰.۰۰۵
	جامعی	۰.۰۰.		۰.۰۰.	۰.۹۲۲.
		N		۳۸۷	۳۹۰
انواع حمایت	امنیت	۲۹۲**	۱۷۸**	۱.۰۰۰	۰.۲۷۵**
	جامعی	۰.۰۰.	۰.۰۰.		۰.۰۰.
		N	۳۸۷		۳۹۰
بده بستان	امنیت	۰.۲۷.	-۰.۰۰۵	۰.۲۷۵**	۱.۰۰۰
	جامعی	۰.۵۹۵.	۰.۹۲۲.	۰.۰۰.	
		N	۳۸۷	۳۹۰	

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

آزمون ضریب همبستگی اسپیرمن بین متغیرها در یک ماتریس کلی به شرح جدول ۱۱ آمده است.

جدول شماره ۱۱ آزمون (ضریب همبستگی اسپیرمن)

نتیجه آزمون (فرضیه پژوهش)	سطح معناداری	مقدار ضریب همبستگی r	متغیر تابع	متغیر مستقل	آزمون	ردیف
فرضیه تأیید شد	۰/۰۰۰	۰/۲۳۱	امنیت جامعه‌وی	شبکه‌های اجتماعی محلی	ضریب همبستگی اسپیرمن	۱
فرضیه تأیید شد	۰/۰۰۰	۰/۱۷۸	انواع حمایت			۲
فرضیه تأیید نشد	۰/۹۲۲	-۰/۰۰۵	بده بستان	۳		
فرضیه تأیید نشد	۰/۵۹۵	۰/۰۲۷	امنیت جامعه‌وی	بده بستان	انواع حمایت	۴
فرضیه تأیید شد	۰/۰۰۰	۰/۲۹۲	امنیت جامعه‌وی	۵		

آزمون رگرسیون تأثیر شبکه‌های اجتماعی محلی بر امنیت جامعه‌وی

برای سنجش رابطه علت و معلولی هر یک از متغیرها از آزمون رگرسیون به روش همزمان (اجباری) استفاده شده است.

جدول شماره ۱۲ متغیرهای ورودی (شبکه‌های اجتماعی محلی، امنیت جامعه‌وی، بده بستان، انواع

حمایت) و خروجی ^a Variables Entered/Removed

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
۱	انواع حمایت، شبکه‌های اجتماعی محلی، بده بستان ☐	.	Enter
a. Dependent Variable: امنیت جامعه‌وی			
b. All requested variables entered			

در جدول شماره ۱۲ متغیرهای وارد شده (انواع حمایت، شبکه‌های اجتماعی محلی، بده بستان و امنیت جمعی) و خارج شده از معادله به همراه روش رگرسیون - اینتر- گزارش شده است.

جدول شماره ۱۳ خلاصه مدل (شبکه‌های اجتماعی محلی، امنیت جمعی، بده بستان، انواع حمایت)

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Change Statistics	
					R Square Change	F Change
۱	.۳۷۲ ^۵	.۱۳۸	.۱۳۱	.۷۹۰	.۱۳۸	۲۰.۴۵۰

ادامه جدول شماره ۱۳ خلاصه مدل Model Summary

Model	Change Statistics		
	df1	df2	Sig. F Change
۱	۳	۳۸۳	۰۰۰.

a. Predictors: (Constant), بده بستان، امنیت جمعی محلی، انواع حمایت

بستان، انواع حمایت

با مراجعه به جدول شماره ۱۳ می‌توان بیان کرد که میزان همبستگی متغیر امنیت جمعی با متغیرهای وارد شده (شبکه‌های اجتماعی محلی، امنیت جمعی، بده بستان، انواع حمایت) برابر با ۰/۳۷۲ است. همچنین ضریب تعیین حاصل برابر با ۰/۱۳۸ و ضریب تعیین تعدیل یافته ۰/۱۳۱ گزارش می‌شود؛ یعنی در حدود ۱۳٪ از واریانس متغیر امنیت جمعی از طریق متغیرهای مستقل تبیین و توجیه شده و مابقی به سایر متغیرهایی تعلق دارد که در این مطالعه در نظر گرفته نشده است.

جدول شماره ۱۴ تحلیل واریانس امنیت جمعی، شبکه‌های اجتماعی محلی، بده بستان، انواع حمایت

ANOVA^a

Model	Sum of Squares	Df	Mean Square	F	Sig.
Regression	۳۸.۳۰۶	۳	۱۲.۷۶۹	۲۰.۴۵۰	۰۰۰. ^۵
Residual	۲۳۹.۱۳۶	۳۸۳	۶۲۴.		
Total	۲۷۷.۴۴۲	۳۸۶			

a. Dependent Variable: امنیت جمعی

b. Predictors: (Constant), بده بستان شبکه‌های اجتماعی محلی، انواع حمایت، امنیت جمعی

برابر جدول شماره ۱۴ مقدار F برابر با نسبت متوسط واریانس رگرسیون به متوسط واریانس باقی مانده که برابر ۲۰/۴۵۰ و سطح معنی داری $\text{sig} = ۰/۰۰۰$ است. پس متغیرهای مستقل تحقیق توانسته به خوبی تغییرات متغیر وابسته را تبیین کند.

جدول شماره ۱۵ ضریب امنیت جامعه‌ی، شبکه‌های اجتماعی محلی، بده بستان، انواع حمایت

Coefficients^a

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	.Sig
	B	Std. Error	Beta		
(Constant)	۱.۷۷۷	۲۳۵.		۷.۵۷۰	۰.۰۰۰
شبکه‌های اجتماعی محلی	۲۱۹.	۰۵۶.	۱۹۰.	۳.۸۹۶	۰.۰۰۰
بده بستان	-۰.۰۸۲	۰.۴۸.	-۰.۰۸۳	-۱.۶۸۸	۰.۹۲.
انواع حمایت	۲۸۱.	۰.۴۹.	۲۹۲.	۵.۷۵۶	۰.۰۰۰

Dependent Variable: امنیت جامعه‌ی

ضریب رگرسیون متغیر مستقل (constant) + مقدار ثابت عرض از مبدأ = نمره‌های

پیش‌بینی شده متغیر وابسته

$$Y' = a + b_1 x_1 + b_2 x_2 + b_3 x_3$$

$$= ۱/۷۷۷ + ۰/۲۱۹ + ۰/۲۸۱ = ۲/۲۷۷ Y'$$

مطابق رابطه خطی بالا امنیت جامعه‌ی در واحد مورد مطالعه به اندازه ۲/۳۳۲ به شبکه-

های اجتماعی محلی و انواع حمایت بستگی دارد.

۴. نتیجه گیری

زندگی جمعی یکی از نیازمندی‌های انسان است. گروه‌ها و شبکه‌های اجتماعی توانایی بسترسازی اجتماع‌ها یا جوامع مطلوب را دارند. موضوعات یا مسئله‌های فراوانی برای مطالعه و بررسی وجود دارد که با عمیق شدن در آن می‌توان گره‌ای از گره‌های زندگی جمعی گشود. یکی از این مسئله‌ها کارکرد تأثیر شبکه‌های اجتماعی محلی بر امنیت جامعه‌ی به‌شمار می‌رود.

نظریه‌پردازان مبادله و تا حدودی فایده‌گرایان بر این باورند که انگیزه افراد از ایجاد ارتباط با دیگران دستیابی به اهداف و ارضای نیازهای فردی است. از نظر آن‌ها در مجموع جهان اجتماعی انسان‌ها متشکل است از افراد متعامل که به مبادله پاداش‌ها و تنبیه‌ها می‌پردازند. شاید بتوان گفت نظریه‌پردازان مبادله به دلیل به کارگیری قوانین طبیعی برای تبیین و تشریح رفتار بشر، اثبات‌گرا به حساب می‌آیند. در نظریه کنش اعتقاد بر تأثیر تغییرات عناصر و اجزای سیستم‌های اجتماعی بر یکدیگر، انواع مبادلات بر اساس منافع و توانائی مواجهه با تغییرات، گویای تأثیر ابعاد شبکه‌های اجتماعی محلی بر ساختارها و اعیان می‌باشد؛ بنابراین شبکه‌های اجتماعی محلی نیز که از ظرفیت‌های متفاوتی برخوردارند، به دنبال آن تأثیرات متفاوتی خواهند داشت.

شبکه‌های اجتماعی محلی در ازای کنش، پیروی از الگوهای حاکم و هنجاری و ... انواع حمایت را ارائه می‌دهند که این حمایت‌ها در پیوندهای شبکه تأثیر می‌گذارد. در سیستم اجتماعی وجود نظم و وابستگی متقابل اجزا است. از نظر پارسونز سیستم اجتماعی شیوه‌ای از سازماندهی مؤلفه‌های کنش، به فراخور فرایندها، مستمر یا منظم تغییر، در الگوهای تعامل کنشگران است. بدین ترتیب کنشگران در شبکه‌های اجتماعی معمولاً الگوگیری از هنجارهای شبکه با تأثیر از/ بر همدیگر به کنشگری می‌پردازند. از نظر وبر افراد در ارتباط‌های متقابل خود با یکدیگر، درون بافت مشخص با اعتباربخشی به کنش‌های خود، معنایی ذهنی یا اعتباری داده و کنش‌های اجتماعی را خلق می‌نمایند. میزان رابطه با دوستان نزدیک/ خویشان/ همکاران و دوستان نزدیک، کیفیت ارتباط عاطفی با گروه‌ها یا افراد پیش گفته، میزان رابطه متعارف با ایشان، یکی از راه‌های تقویت شبکه‌های اجتماعی است.

خلق کنش‌های اجتماعی در کنار الگوگیری از هنجارهای شبکه و تأثیر بر کنشگران به همراه ارائه حمایت از شبکه‌های اجتماعی و تقویت پیوندها هرکدام به صورت مستقل یا توأم امنیت جمعی را ارتقا می‌دهد. لازم به ذکر است که ارائه نظریات یاد شده به معنای نداشتن نقص نیست و بر هرکدام نقدی وارد است.

شبکه‌های اجتماعی محلی به‌عنوان یک واقعیت اجتماعی زمینه‌ها و ساختارهایی دارد که درون آن رابطه دیالکتیکی برقرار است. از کارکردهای این نوع شبکه انسجام‌بخشی در گروه‌ها، یگانگی گروهی، وابستگی متقابل، برآورده‌سازی نیازها از طریق مبادله داشته‌های مادی و غیرمادی، تبادل و ایجاد تعادل اجتماعی می‌باشد. امنیت نیز یکی از نیازهای اولیه انسان‌ها به حساب آمده و به دنبال آن می‌توان گفت امنیت جامعه‌ی به‌عنوان اهرمی اثرگذار بر حیات، بقا و بهبود کیفیت زندگی اجتماعات و جوامع انسانی به‌شمار می‌رود. شبکه‌های اجتماعی محلی می‌تواند به‌عنوان یکی از عوامل تغییر یا ثبات در ساختار و سازمان اجتماعی به حساب آید. به نظر می‌رسد بین پدیده شبکه‌های اجتماعی محلی و امنیت جامعه‌ی یک رابطه دیالکتیکی برقرار است. بر این اساس در برآوردهای مربوط به برنامه‌ریزی‌های کلان راهبردی به‌ویژه در حوزه اجتماعی می‌بایست از غفلت ناشی از عدم توجه به این حوزه دوری جست.

محور پژوهش‌های امنیت جامعه‌ی خارجی، هویت و مهاجرت است البته می‌توان گفت مهاجرت تحت تأثیر هویت قرار دارد. در اکثر پژوهش‌های داخلی نیز امنیت جامعه‌ی با امنیت عمومی خلط شده یا از دید روابط بین‌الملل به آن نگریسته می‌شود. پژوهش باستانی که سرمایه اجتماعی شبکه را در پنج منطقه تهران سنجیده و ساوخوانی که امنیت جامعه‌ی پنج‌گانه را مورد بررسی قرار می‌دهد، کاربردی‌تر بوده و با تغییراتی مورد استفاده قرار گرفت. امنیت جامعه‌ی در این پژوهش با ابعاد چهارگانه (امنیت جانی، امنیت شغلی، امنیت عاطفی و امنیت اخلاقی) بررسی شد.

به نظر می‌رسد بین پدیده شبکه‌های اجتماعی محلی و امنیت جامعه‌ی یک رابطه پاندولی برقرار است. بر این اساس در برآوردهای مربوط به برنامه‌ریزی‌های کلان راهبردی به‌ویژه در حوزه اجتماعی می‌بایست از غفلت ناشی از عدم توجه به این حوزه دوری جست.

با توجه به یافته‌های این تحقیق به‌نظر می‌رسد؛ ۱- بین شبکه‌های اجتماعی محلی و امنیت جامعه‌ی رابطه وجود دارد. ۲- بین شبکه‌های اجتماعی محلی و انواع حمایت رابطه

وجود دارد. ۳- بین شبکه‌های اجتماعی محلی و بده بستان رابطه وجود ندارد. ۴- بین بده بستان و امنیت جامعه‌ی رابطه وجود ندارد. ۵- بین انواع حمایت و امنیت جامعه‌ی رابطه وجود دارد.

از ویژگی‌های شبکه ترکیب آن است که محلی بودن در زمره آن قرار دارد؛ یعنی بر اساس میزان قرابت فیزیکی و جغرافیایی که می‌توان شبکه اجتماعی محلی نامید. شبکه الگوهای مستقیم و غیرمستقیم روابط میان کنشگران، نهادها و ساختارها می‌باشد. از ابعاد این گونه شبکه‌ها، پیوندهای قوی و ضعیف نام برده می‌شود. شاخص یا مؤلفه بُعد پیوند قوی، میزان رابطه و کیفیت ارتباط عاطفی با دوستان نزدیک، خویشان درجه یک و دو، همکاران، دوستان و افراد است. شاخص یا مؤلفه بُعد پیوند ضعیف میزان رابطه متعارف با همسایگان، همکلاس و هم‌محلی و رابطه با خویشان درجه سوم و دورتر می‌باشد که هرچه میزان رابطه و کیفیت ارتباط عاطفی بیشتر باشد پیرو آن امنیت جامعه‌ی ارتقاء خواهد یافت؛ بنابراین با تقویت و گسترش روابط می‌توان به اهداف مورد نظر دست یافت. این روابط (روابط میان کنشگران، نهادها و ساختارها) ضمن ارائه انواع حمایت‌ها (مصاحبتی و مشورتی، عاطفی، خدماتی، مالی و اطلاعاتی) به اعضا و کنشگران و در پی آن نیز با رعایت هنجارهای گروه توسط کنشگران که برگرفته از جامعه است، موجب حفظ و بقای جامعه یا اجتماع است. لذا می‌توان با تقویت و تنوع بخشیدن به انواع منابع موجود، شبکه‌های اجتماعی محلی را توانمند و پر بهره نمود. کنشگران تحت نفوذ یا تسلط گروه‌ها و شبکه‌های اجتماعی، هنجارها و قواعد آن‌ها را (برگرفته شده از اجتماع یا جامعه) پیروی کرده و به دنبال آن امنیت جامعه‌ی (در ابعاد چهارگانه) ارتقاء خواهد یافت. این گونه امنیت به دلیل اینکه اجزای اجتماع یا جامعه درصدد تشکیل، ترویج یا تقویت آن است، نسبت به امنیتی که توسط نهاد قدرت- یا سیاست به وجود می‌آورد عمومی‌تر، پایدارتر، عمیق‌تر و اثربخش‌تر به نظر می‌رسد. شبکه‌ها بر بده بستان (مادی یا معنوی) و همچنین بده بستان بر امنیت جامعه‌ی تأثیری ندارد.

پیشنهاد

۱. توانمندسازی، تقویت و پویایی شبکه‌سازی شبکه‌های اجتماعی محلی، انسجام و یگانگی گروه
۲. با توجه به اهمیت روابط اجتماعی و انواع حمایت‌هایی که با عضویت کنشگران در شبکه‌های اجتماعی محلی مترتب می‌شود، حمایت‌ها بین آن‌ها تقویت شده و توسعه یابد.
۳. برنامه‌ریزی در راستای افزایش اعتماد اجتماعی، تحکیم پیوندهای اجتماعی، جامعه-پذیری، فرهنگ‌پذیری و همنوایی.
۴. ترویج و تقویت آموزه‌های دینی، ملی و بومی از قبیل اعتماد، حمایت، مشارکت جمعی، همدلی، امانت‌داری، یاریگری و ... که از شاخص‌های متغیرهای این پژوهش می‌باشد.
۵. تلاش در راستای افزایش اعتماد مردم به همدیگر، بستگان، همسایگان و ... (ترویج اعتماد به‌جا)
۶. یاریگری اعضای شبکه‌ها به همدیگر بدون توجه به همزمان بودن جوابگویی متقابل.
۷. افزایش تاب‌آوری کنشگران و شبکه‌ها در برابر یاری‌طلبی در تمام حوزه‌ها.
۸. افزایش ارتباط بین اعضای شبکه‌های مورد نظر و یاریگری ایشان.
۹. معرفی و ترویج امر به معروف و نهی از منکر در شبکه‌های اجتماعی محلی.

فهرست منابع و مآخذ

الف. منابع فارسی

- احمدی‌مقدم، اسماعیل، (۱۳۸۹)، *امنیت اجتماعی و هویت*، مطالعات امنیت اجتماعی، شماره ۲۳: ۱۶۴-۱۳۳.
- اسمیت، فیلیپ، مترجم حسن پویان، (۱۳۸۷)، *درآمدی بر نظریه فرهنگی*؛ چاپ دوم، تهران، ناشر: دفتر پژوهش‌های فرهنگی.
- افتخاری، اصغر، (۱۳۹۴)، *منظومه مفهومی خرد «امنیت اجتماعی شده» در سیره پیامبر اکرم (ص)*، دوفصلنامه علمی- پژوهشی دانش سیاسی، سال یازدهم، شماره اول، پیاپی ۲۱، ۴۴-۵.
- افشانی، علیرضا و فرقانی، مهناز، (۱۳۹۶)، مطالعه تطبیقی ارتباط سرمایه اجتماعی و احساس امنیت اجتماعی بین والدین و فرزندان ساکن شهر یزد، فصلنامه پژوهش‌های راهبردی امنیت و نظم اجتماعی، سال ششم، شماره پیاپی ۱۶، ۱۶-۱.
- امیری، حسین، (۱۳۹۹)، بررسی تأثیر شبکه‌های اجتماعی محلی بر امنیت جمعی در شهر تهران، دانشگاه آزاد تهران شمال- دانشکده علوم انسانی.
- باستانی، سوسن و صالحی هیکویی، مریم، (۱۳۸۶)، *سرمایه اجتماعی شبکه و جنسیت: بررسی ویژگی‌های ساختنی، تعاملی و کارکردی شبکه اجتماعی زنان و مردان در تهران*؛ نامه علوم اجتماعی، شماره ۹۵، ۳۰-۶۳.
- باستانی، سوسن (۱۳۸۷)، *بررسی شبکه‌های اجتماعی در ۱۰ محله تهران: بررسی جایگاه روابط محلی در شبکه‌های اجتماعی*؛ مطالعات اجتماعی ایران؛ شماره ۴، ۷۴-۵۵.
- باقری، میترا، (۱۳۹۰)، *بررسی میزان احساس امنیت اجتماعی و عوامل مؤثر بر آن در بین دانشجویان دختر دانشگاه آزاد واحد تهران شمال*، دانشگاه آزاد واحد تهران شمال.
- بیات، بهرام؛ حسونند، اسماعیل؛ حسونند، احسان (۱۳۹۱)، *فرا تحلیل مطالعات مربوط به احساس امنیت اجتماعی*؛ مطالعات امنیت اجتماعی؛ شماره ۲۹، ۹۶-۶۹.
- بنی‌فاطمه، حسین و سلیمی، آمینه (۱۳۹۰)، *احساس امنیت اجتماعی و عوامل اجتماعی مرتبط با آن*، مطالعات جامعه‌شناسی؛ سال سوم؛ شماره ۱۲، ۶۰.
- بوزان، باری، (۱۳۹۰)، *مردم، دولت‌ها و هراس*، پژوهشکده مطالعات راهبردی، چاپ سوم.
- پلانت، جولی (۱۳۹۳)، *راهنمای گام به گام تحلیل داده با SPSS*، مترجم جعفری، مرتضی و حبیبی ماچیان، حسن، انتشارات جامعه‌شناسان، تهران.

- پورسعید، فرزاد (۱۳۹۲)، *فرهنگ توصیفی اصطلاحات امنیت*، ناشر پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، تهران، ۲۷۹.
 - ترنر، جانانان، اچ. (۱۳۹۴)، *نظریه‌های نوین جامعه‌شناختی*، ترجمه علی اصغر مقدس و مریم سروش، چاپ اول، تهران نشر جامعه شناسان.
 - دهقان، حسین، پوررضا؛ کریم‌سرا، ناصر و احسان، مونا، (۱۳۹۵)، *رابطه‌ی فضا‌های اقتصادی شهری و شبکه‌های اجتماعی: بررسی تأثیر میدان‌های میوه تره‌بار و هایپر استار بر تعاملات اجتماعی*، مطالعات جامعه‌شناختی شهری، شماره ۸۱، ۹۳-۱۱۴.
- آدرس ثابت: <https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/1422659>
- دیلینی، تیم، (۱۳۹۲)، *نظریه‌های کلاسیک جامعه‌شناسی*، مترجم صدیقی، بهرنگ و طلوعی، وحید، نشر نی، چاپ هفتم.
 - خدائی، هوشنگ، (۱۳۴۲)، *اقتباس از بحث درباره لایحه قانونی حفظ امنیت اجتماعی*، کانون وکلا، شماره ۱۰۰، ۸۶-۱۰.
 - خلیلی، رضا، (۱۳۸۶)، *تبارشناسی مطالعات امنیتی در ایران*، مطالعات راهبردی، شماره ۳۶: ۲۷۹-۳۲۲.
 - رمضانقریبانی، غزاله، (۱۳۹۳)، *تأثیر شبکه‌های اجتماعی محله‌ای بر میزان وفاق و انسجام اجتماعی در شهرستان دامغان، دانشگاه آزاد تهران شمال - دانشکده مدیریت*.
 - ریتزر، جورج، (۱۳۸۴)، *نظریه جامعه‌شناسی در دوران معاصر*، ترجمه محسن ثلاثی، چاپ دهم، انتشارات علمی، تهران، ۵۷۶.
 - ساروخانی، باقر؛ نویدنیا، منیژه، (۱۳۸۵)، *امنیت اجتماعی خانواده و محل سکونت در تهران*، رفاه اجتماعی، شماره ۲۲: ۸۷-۱۰۸.
 - سفیری، خدیجه، سوسن باستانی و لیلا قرانی دامدباجا، (۱۳۹۲)، *سنجش رابطه حمایت شبکه‌های اجتماعی غیررسمی و رضایت شغلی زنان در شهر اردبیل*، زن در توسعه و سیاست، شماره ۴، ۱۷۴-۲۵۳.
 - شایگان، فریبا، (۱۳۹۲)، *بررسی شاخص‌های امنیت اجتماعی از منظر «آیت‌الله سید علی خامنه‌ای»*، نظریه‌های اجتماعی متفکران مسلمان، شماره ۲، ۱۴۰-۱۱۳.
 - عبدی، رمضانعلی و افتخاری، اصغر، (۱۳۹۸)، *طراحی الگوی اسلامی- ایرانی پیشگیری اجتماعی از وقوع جرم و تأثیر آن بر امنیت اجتماعی با تأکید بر نقش ناجا*، فصلنامه امنیت ملی، سال نهم، شماره دوم، ۲۶۳-۲۳۳.

- غیاثوند، احمد، (۱۳۹۲)، کاربرد آمار و نرم‌افزار SPSS در تحلیل داده‌ها، انتشارات تیس، تهران.
- قادری، حاتم، (۱۳۹۲)، اندیشه‌های سیاسی در اسلام و ایران، چاپ ۱۳، سمت، تهران، ۴۴.
- قدرتی، حسین؛ جوادیان، سید حمید؛ حسینی، سیدهادی و اکرم قدرتی، (۱۳۹۱)، احساس امنیت اجتماعی و تعیین کننده‌های اجتماعی اقتصادی آن (مطالعه موردی: شهر سبزوار)، مطالعات امنیت اجتماعی، شماره ۳۰، ۱۴۲-۱۱۹.
- کرمی، مرتضی و کیومرث فرحبخش، (۱۳۹۴)، بررسی مؤلفه‌های اساسی مؤثر بر افزایش امنیت اجتماعی از دیدگاه نخبگان حوزه امنیت، پژوهش‌های حفاظتی امنیتی، دانشگاه جامع امام حسین (علیه‌السلام)، سال سوم، شماره ۱۳، ۶۸-۴۹.
- کلاه چیان، محمود، (۱۳۹۱)، معرفت‌شناسی امنیت اجتماعی، فصلنامه ره نامه سیاست‌گذاری، سال سوم، شماره دوم، ۱۱۲-۸۹.
- کاستلز، مانوئل، (۱۳۸۵)، اقتصاد، جامعه و فرهنگ (ظهور جامعه شبکه‌ای)، ج ۱، مترجم: احمد علیقلیان و افشین خاکباز، ناشر طرح نو، چاپ پنجم، تهران.
- کلمن، جیمز، (۱۳۷۷)، بنیادهای نظریه اجتماعی، مترجم: منوچهر صبوری، نشر نی، چاپ اول، تهران.
- مجردی، سعید، (۱۳۹۱)، اینترنت و امنیت اجتماعی، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، ۵۵.
- مرادی فروتن، اعظم، (۱۳۹۱)، بررسی تفاوت‌های شبکه‌های غیر رسمی زنان و عوامل مؤثر بر آن (مطالعه موردی محلات گیشا و نازی آباد)، پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشگاه تربیت مدرس - دانشکده ادبیات و علوم انسانی، ۱۰.
- مک سوئینی، بیل، (۱۳۹۰)، مقدمه‌ای بر جامعه‌شناسی امنیت، قاسمی، محمدعلی و محمدرضا آهنی، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
- میرزائی، بیژن، (۱۳۹۳)، بررسی شبکه‌های اجتماعی موجود در کشور و تأثیر آن بر امنیت ملی کشور، پروژه تحقیقاتی، دانشگاه عالی دفاع ملی، تهران، ۱۵.
- نبوی، سید عبدالحسین؛ حسین‌زاده، علی حسین و حسینی، سیده هاجر، (۱۳۸۹)، بررسی عوامل اجتماعی و اقتصادی مؤثر بر احساس امنیت اجتماعی، جامعه‌شناسی کاربردی، شماره ۴۰، ۹۶-۷۳.
- نصری، قدیر، (۱۳۹۰)، درآمدی نظری بر امنیت جامعه‌ای (مفاهیم، مؤلفه‌ها و نظریه‌ها)، چاپ اول، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، تهران.

- نویدنیا، منیژه، (۱۳۸۲)، *درآمدی بر امنیت اجتماعی*، مطالعات راهبردی، ش ۱۹، ۷۶-۵۵.
- نویدنیا، منیژه، (۱۳۸۸)، *امنیت اجتماعی*؛ پژوهشکده مطالعات راهبردی.
- هابرماس، یورگن، (۱۳۸۲)، *جهانی شدن و آینده دموکراسی؛ منظومه پسااملی*، پولادی، کمال، چاپ دوم، نشر مرکز، تهران، ۱۰۳.
- یزدانی، عنایت‌الله و صادقی، زهرا، (۱۳۸۹)، *امنیت اجتماعی و تأثیر آن بر امنیت ملی (در قالب تهدیدات فرهنگی اجتماعی)*، ماهنامه مهندسی فرهنگی، سال چهارم، ش ۳۹ و ۴۰، ۶۴-۴۸.

ب. منابع انگلیسی

- Ghorbani, M. Hadarbadi, Gh. Ebrahimi Azarkharan, F.& Khavar, A. Summer 2016, *Network Analysis and Appraisal of Social Capital of Beneficiaries for Rural Sustainable Development* (Case Study: Bazijan Village, Mahalat County, Markazi Province), *Journal of Rural Research*, 7(2), Vol 7. No 2, 406-421.
- <http://dx.doi.org/10.21859/jjr-070210>
- Ilgit, Asli & Klotz Audie, How far does 'societal security' travel? Securitization in South African immigration policies; *Security Dialogue*, 2014, Vol. 45(2) 137-155 © The Author(s) 2014.
- Reprints and permissions: sagepub.com/journalsPermissions.nav DOI: 10.1177/0967010613519161
- Downloaded from sdi.sagepub.com at NANYANG TECH UNIV LIBRARY on June 14, 2015
- Saleh, Alam, Broadening the Concept of Security: Identity and Societal Security; *Geopolitics Quarterly*, Volume: 6, No 4, Winter 2010, PP 228-241
- SWIMELAR, SAFIA, Education in Post-war Bosnia: The Nexus of Societal Security, Identity and Nationalism; *Ethnopolitics*, 2013; 161-182, Vol. 12, No. 2, 161-182. <http://dx.doi.org/10.1080/17449057.2012.656839>

ج. وبسایت

- مقتدایی، زینب، امنیت اجتماعی در جامعه،
<https://rasekhon.net/article/show/104276>
- شربتیان، محمدحسن، تاملی نظری بر جامعه‌شناسی امنیت اجتماعی،
<http://www.webgozar.com/counter/stats.aspx?code=225003>
- www.wikipedia.org/wiki تاریخ دسترسی ۱۳۹۶/۱۰/۲۶

